Samenvatting resultaten metingen Artex

Op 3 april 2024 zijn er metingen uitgevoerd bij Artex. Zoals u misschien al in de krant heeft kunnen lezen, is de belangrijkste conclusie van de metingen dat de gemeten concentraties géén gezondheidsrisico's vormen voor de lange of korte termijn. In deze brief informeren wij u over de resultaten van de metingen en het advies van de GGD.

Bijeenkomst 20 januari 2025
We organiseren een inwonersbijeenkomst op 20 januari 2025. U bent van harte welkom in De Dreef in Aarle-Rixtel om 19.00 uur. Tijdens deze bijeenkomst lichten de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB) en de GGD de resultaten van de metingen verder toe. Ook is er ruimte voor het stellen van vragen.

Leeswijzer
Hieronder leest u een samenvatting van de rapporten van de OMWB en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zuid-Limburg en het advies van de GGD naar aanleiding van deze rapporten. Het rapport is zeer technisch om te lezen. We hebben er daarom voor gekozen om deze samenvatting te maken. We hebben geprobeerd deze samenvatting zo leesbaar mogelijk te maken, maar we realiseren ons dat er soms toch vaktermen of technische informatie in staat. In bijlage I vindt u een korte uitleg over de meest gebruikte technische begrippen.

We proberen zo compleet mogelijk te zijn in deze samenvatting. Heeft u na het lezen van deze samenvatting vragen? Stuur deze dan naar ons toe vóór 13 januari 2025 via www.laarbeek.nl/artex. We beantwoorden uw vraag tijdens de bijeenkomst op 20 januari 2025. Wilt u graag de hele rapporten lezen? U vindt deze op www.laarbeek.nl/artex of scan de QR-code hieronder.

Aanleiding voor de metingen
Al lange tijd zijn er in de omgeving van Artex zorgen over de uitstoot van stoffen, geurhinder en de mogelijke gezondheidseffecten voor omwonenden.
Op 14 oktober 2021 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen met de opdracht om:
- metingen te verrichten die nodig zijn om te weten wat Artex uitstoot;
- te onderzoeken of dit gezondheidsrisico's met zich meebrengt;
- de bevindingen van de metingen openbaar te maken.

In 2022 is voor de uitvoering van de motie de klankbordgroep 'leefbaarheid Artex' opgericht. In de klankbordgroep zitten de gemeente, het bedrijf Artex en een afvaardiging van de omwonenden. Onder begeleiding van een onafhankelijke procesbegeleider heeft de klankbordgroep het proces vormgegeven om te komen tot betrouwbare en onafhankelijke metingen.

Hoe zijn de metingen tot stand gekomen?
De klankbordgroep heeft samen met de OMWB en de Omgevingsdienst Zuidoost- Brabant (ODZOB) een meetvoorstel uitgewerkt. Om u meer inzicht te geven in de manier waarop de metingen tot stand zijn gekomen, leest u hieronder de randvoorwaarden.
- Er wordt gemeten tijdens de meest belastende productieprocessen op alle vier de productielijnen tegelijkertijd. Dit zijn de productieprocessen waar in het verleden veel klachten over waren, productieprocessen die veel worden gedraaid én waarin ook mogelijk schadelijke stoffen worden toegepast. Het is goed om te beseffen dat deze gelijktijdige productie van de zwaarste processen in de praktijk bij Artex (sinds 2024) nooit meer voorkomt. Door te meten onder de meest belastende productieomstandigheden kan de uitstoot in het ergste scenario gemeten worden.

- Het bereik van de meting is zo groot mogelijk. We willen niet meten aan de hand van wat er in de vergunning staat, maar willen weten wat er uit de schoorsteen komt.
- De ingrediëntenlijsten van de meest belastende productieprocessen zijn gescreend op mogelijke Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) en deze zijn opgenomen in het meetvoorstel.
- Er is gekeken naar de relatie tussen de productieprocessen en klachtregistraties. De meest voorkomende (schadelijke) stoffen uit deze productieprocessen zijn opgenomen in het meetvoorstel.
- Er is zoveel als mogelijk rekening gehouden met weersomstandigheden (slechtere omstandigheden zoals kou en regen en bepaalde windrichting zorgen voor de meeste klachten). Tijdens de metingen op 3 april 2024 sloeg de pluim neer bij de woningen.

Metingen op 3 april 2024
De OMWB heeft samen met de RUD Zuid-Limburg de metingen voor ons uitgevoerd.
Er is zowel gemeten in de schoorsteenpijp (emissiemeting) door de OMWB als in de directe omgeving (woonwijk) van Artex (immissiemeting) onder leiding van de RUD Zuid-Limburg. De leden van de klankbordgroep, media, omwonenden en andere belangstellenden zijn actief geïnformeerd en waren aanwezig tijdens de metingen.

De resultaten zijn vervolgens door geaccrediteerde bureaus geanalyseerd en besproken met de klankbordgroep. De GGD heeft (in overleg met het RIVM) een advies opgesteld naar de mogelijke gezondheidseffecten op korte en lange termijn.

Wat zijn de belangrijkste resultaten?

Emissiemetingen
Hieronder leest u de belangrijkste resultaten van de emissiemetingen.
Op basis van het meetvoorstel is een zo breed mogelijke emissiemeting en een omgevingsluchtmeting uitgevoerd. In bijlage I vindt u een korte uitleg over de meest voorkomende technische begrippen.
Bij de emissiemetingen zijn verschillende stoffen waaronder ammoniak, uitstoot van stof, schadelijke stoffen en geur, gemeten. Hieronder leest u in het kort de resultaten. Om de resultaten goed uit te kunnen leggen, zijn de voorschriften uit de vergunning en de normen uit het Besluiten activiteiten leefomgeving (Bal) gebruikt als referentiekader.
- Ammoniak: er is geen overschrijding van de normen uit de vergunning.
- Stofuitstoot: op basis van de gebruikte beschikbare methodiek is er een overschrijding van stofuitstoot gemeten. Deze methodiek voor het meten van de uitstoot van stof is landelijk in ontwikkeling. In bijlage II leest u meer hierover.
- Schadelijke stoffen: de concentraties binnen de stofklasse MVP-2 voldoen niet aan de normen uit het Bal. De resultaten voor de uitstoot van TOC voldoen aan de normen uit het Bal. De gemeten concentraties binnen de stofklasse gO.1 en gO.2 voldoen aan de grenswaarden uit de vergunning.
- Geurbelasting: de feitelijke geurbelasting tijdens de meest belastende productieprocessen is bekeken. Uit de berekeningen blijkt dat er geen overschrijdingen zijn in de zone van de bebouwing (op basis van het beoordelingskader uit de vergunning).

Verdieping emissiemetingen
Voor een verdere verdieping op de resultaten van de emissiemetingen verwijzen wij naar bijlage II.

Omgevingsluchtmetingen (immissie)
Naast de emissiemetingen zijn luchtmetingen uitgevoerd in de omgeving met mobiele meetapparatuur. Met behulp van de longmethode zijn op diverse locaties rondom Artex gasmonsters genomen. Deze luchtmonsters zijn dezelfde dag geanalyseerd met een GCMS systeem. Ook zijn er metingen uitgevoerd met een mobiele meetwagen. Deze luchtmonsters zijn direct in de meetwagen gescreend op de mate van aanwezigheid van vluchtige organische componenten.

Wat is het advies van de GGD?
Door de GGD is gekeken naar de gemeten concentraties van verschillende stoffen in de directe omgeving van Artex (immissies). Hierbij is gebruik gemaakt van het Maximaal Toelaatbaar Risico (MTR). Als de gemeten concentratie onder de MTR ligt dan zijn de gezondheidsrisico's nihil. Een MTR is een jaargemiddelde concentratie. Dat betekent in dit geval dat de gemeten concentraties getoetst worden alsof die concentraties het hele jaar, 24 uur per dag, aanwezig zijn in de buitenlucht. Dat is een overschatting, omdat het bedrijf niet 24 uur per dag op de maximaal mogelijke productiecapaciteit draait. De werkelijke concentraties liggen dus gemiddeld per jaar lager.
Voor sommige stoffen die geen MTR kennen is waar mogelijk een alternatieve advieswaarde of methode gebruikt. De gemeten concentraties liggen ver onder de gehanteerde advieswaarden of methoden. Dit betekent dat er geen gezondheidsrisico's worden verwacht op de lange of korte termijn.

Er zijn een aantal stoffen in de omgeving aangetroffen die lage geurdrempels hebben. Hierdoor kan niet uitgesloten worden dat mensen die meer gevoelig zijn voor geur deze stoffen daadwerkelijk kunnen ruiken en hinder kunnen ondervinden. Hierdoor kunnen tijdelijke klachten optreden, zoals hoofdpijn, braakneigingen en misselijkheid. Deze klachten zijn afkomstig van de geur en dus niet van de giftigheid van de stof.

Het advies van de GGD is om:
- de mogelijkheid te onderzoeken voor het verhogen van de schoorsteen van Artex, zodat uitstoot hoger in de lucht terechtkomt.
- te bekijken of grondstoffen met een lage geurdrempel kunnen worden vervangen.

Terugblik & vervolg
De afgelopen twee jaar is er door de klankbordgroep constructief samengewerkt aan het vormgeven van de metingen. We kijken terug op een leerzaam traject, waarin wederzijds begrip, transparantie en betrouwbaarheid voorop stonden.

Reactie omwonenden uit de klankbordgroep
"Bij de opstart van de klankbordgroep is in een constructief overleg gekozen voor een gedegen en voor alle stakeholders acceptabele opzet met een maximaal haalbaar resultaat. De borging daarvan kostte meer tijd dan voorzien. Daardoor heeft de aanloopperiode langer geduurd dan in eerste instantie ingeschat werd.
De samenwerking met zowel gemeente als Artex hebben we als zeer prettig ervaren. Er werd open en op basis van argumenten overlegd over zowel het proces als de haalbaarheid van de binnen het beschikbare budget technisch meest geavanceerde en uitgebreide metingen.
Dat het eindrapport door voortijdige communicatie met de pers openbaar gemaakt is betreuren wij. Toch is in overleg met gemeente en Artex besloten de vooraf overeengekomen procedure te blijven volgen. Met de meetresultaten en de duiding daarvan door de experts kan naar onze overtuiging het grootste deel van de zorgen van de omwonenden worden weggenomen".

Reactie Artex
"We zijn content over de uitgevoerde metingen en de volledige transparantie die in samenwerking met de betrokken klankbordgroep is gerealiseerd.
We hebben inmiddels aanbevelingen ontvangen en werken actief aan het onderzoeken van mogelijkheden om de ervaren geurhinder nog verder te verminderen. Daarnaast hebben we een revisie van onze vergunning aangevraagd, waarin is opgenomen dat de hogere, oorspronkelijke stenen schoorsteen opnieuw in gebruik kan worden genomen. Dit kan een verdere bijdrage leveren aan de verdere beperking van de ervaren geurhinder. Ook in de toekomst blijven we graag in gesprek met omwonenden via de klankbordgroep met als doel om in gezamenlijkheid een prettig werk- en woonklimaat te behouden."

Reactie gemeente
"Het is een constructief proces waarbij we als klankbordgroep zorgvuldigheid boven snelheid hebben verkozen. Als gemeente zijn we zeer tevreden over de samenwerking binnen de klankbordgroep en met onze stakeholders en zijn we blij met de resultaten en de voortgang zover. We hopen dat de resultaten van de metingen de zorgen van de omgeving wegnemen."

Tot slot
We hopen dat u na het lezen van deze samenvatting inzicht heeft gekregen in de uitkomsten van de metingen en we hopen u te zien op 20 januari 2025 voor een verdere toelichting.

Met vriendelijke groet,

Klankbordgroep leefbaarheid Artex

Bijlage I: Uitleg en toelichting technische begrippen

- Besluit activiteiten leefomgeving (afgekort tot Bal): in het Bal staan landelijke, algemene regels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving. Het Bal is niet altijd van toepassing. Het toetsingskader voor emissies naar de lucht is namelijk geregeld in de geldende vergunning van Artex.
- Emissie: de hoeveelheid verontreinigende stoffen die uit de bron komt. De emissie is uitgedrukt in de vorm van een concentratie (bijvoorbeeld in mg/m3) of een vracht (in kg/uur).
- GC/MS: afkorting van Gaschromatografie-massaspectrometrie. Dit is een gas- analyse meettechniek waarmee een mengsel van onbekende stoffen kan worden gescheiden in afzonderlijke componenten (GC) die vervolgens kunnen worden gedetecteerd en geïdentificeerd (MS).
- GGD: de Gemeentelijke Gezondheidsdienst, afgekort tot GGD
- Immissie: dit is de belasting op leefniveau. De hoeveelheid geur die op een geurgevoelig object zoals een woning terechtkomt. Voor geur wordt dit uitgedrukt in odour units per kubieke meter lucht (OUE/m3). Deze hoeveelheid is te meten of te berekenen.
- ODZOB: Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, afgekort tot ODZOB.
- OMWB: Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, afgekort tot OMWB.
- RIVM: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, afgekort tot RIVM.
- RUD Zuid-Limburg: Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg, afgekort RUD Zuid-Limburg. Per 1 juli 2024 is de RUD Zuid-Limburg verder gegaan onder de naam Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL).
- Stofklassen: in het Besluit activiteiten leefomgeving zijn er individuele stoffen ingedeeld in verschillende stofklassen (bijlage III). Elke stofklasse heeft een emissie grenswaarde, gebaseerd op de schadelijkheid van de betreffende component(en). De opgetelde emissieconcentraties van alle stoffen binnen de stofklassen mogen niet hoger zijn dan de emissiegrenswaarde voor die klasse.
- Stofklassen gO.1 en gO.2: hieronder vallen organische stoffen, ook wel bekend als koolwaterstoffen.
- Stofklasse MVP-2: een van de stofklassen voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS).
- TOC: total organic carbon, gemeten als som van de koolwaterstoffen en uitgedrukt in mg-koolstof/m3.
- Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS): stoffen die schadelijk zijn voor mens en milieu. Het beleid van de overheid is om deze stoffen zoveel mogelijk uit de leefomgeving te weren.

Bijlage II: Verdieping emissie metingen

Hieronder leest u een verdieping op de resultaten van de emissiemeting. De meest voorkomende technische begrippen zijn uitgelegd in bijlage I.

- Ammoniak: de uitstoot van ammoniak blijft binnen de vergunningsnormen.
- Stofuitstoot: de gemeten uitstoot van stof overschrijdt waarschijnlijk de vergunningsgrens. In de gebruikte methodiek is rekening gehouden met de meetomstandigheden van stofmonstername. Er is daarom op een lagere temperatuur gemeten dan de Europese norm standaard voorschrijft, om te voorkomen dat de stofdeeltjes kapot gaan. Hierdoor is de gemeten uitstoot naar verwachting hoger dan wanneer de standaard norm gehanteerd was. Dit is een bekend probleem bij het meten van stofuitstoot. Momenteel wordt in Nederland een nieuwe standaard methodiek ontwikkeld.
- Schadelijke stoffen: er zijn ook andere stoffen gemeten, zoals een brede screening van vluchtige organische stoffen (VOS).
    - De concentratie van stofklasse gO.1 en gO.2 voldoen aan de grenswaarden uit de vergunning.
    - De concentratie van stofklasse MVP 2 voldoet niet aan de normen zoals opgenomen in het Bal. Om de concentratie van de stofklasse MVP-2 te berekenen moeten de concentraties die vallen binnen deze klasse bij elkaar opgeteld te worden. In dit geval een optelsom van benzeen, formaldehyde, glutaaraldehyde en acetaldehyde.
    - De meetresultaten van de uitstoot TOC voldoen wel aan de normen zoals opgenomen in het Bal.
- Geur: de feitelijke geurbelasting tijdens de meest zware/ schadelijke productieomstandigheden is bekeken. In het rapport staat dat een beoordeling van de feitelijke geurbelasting op basis van de meest belastende productieomstandigheden eigenlijk niet reëel is. De werkelijke bedrijfsvoering is namelijk anders. Een bedrijf mag zelfs gedurende een bepaalde periode tijdens bedrijfstijd geurhinder veroorzaken en hiervan kunnen omwonenden hinder ervaren. Om toch een indruk te krijgen van de geurbelasting is op 10 toetsingspunten rondom de inrichting de immissieconcentratie berekend. Uit de berekeningen blijkt dat er geen overschrijdingen (op basis van het beoordelingskader uit de vergunning) zijn in de zone van de bebouwing.